

KOMUNIKAT – WARSZAWSKIE SPOTKANIA POŚWIĘCONE HISTORII I PRZYSZŁOŚCI STOŁECZNEGO MUZEALNICTWA

„Nowe muzeum sztuki współczesnej – miejsca, programy, zadania” 21-22 marca 2005 r., Muzeum Narodowe w Warszawie

Polski Komitet Narodowy ICOM, Międzynarodowe Stowarzyszenie Krytyków AICA, we współpracy z Muzeum Narodowym w Warszawie, pod patronatem Ministra Kultury zorganizowały w dniach 21-22 marca 2005 r. konferencję naukową poświęconą problemom kolekcjonowania, opracowywania i eksponowania sztuki nowoczesnej i współczesnej w Polsce oraz projektom i programom planowanego Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

Wygłoszono następujące referaty:

Część 1 – Miejsca: istniejące kolekcje sztuki nowoczesnej i współczesnej w Polsce: F. Ruszczyk, *Kolekcje Muzeum Narodowego w Warszawie*; M. Hermansdorfer, *Kolekcja Muzeum Narodowego we Wrocławiu*; Z. Gołbiew, *Sztuka współczesna w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie*; W. Krukowski, *Kolekcja Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie*; M. Meschnik, *Kolekcja Współczesnej Sztuki Polskiej Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu*; M. Borusiewicz, *Muzeum Sztuki w Łodzi*; M. Szewczuk, *Program i wizja Muzeum Sztuki Współczesnej w Radomiu*; W. Orłowska, *Dole i niedole kolekcji sztuki współczesnej Muzeum w Koszalinie*.

Część 2 – Programy: historyczne i aktualne idee muzeum sztuki współczesnej: A. Baranowa, *O nową granicę współczesności*; M. Szelaąg, *Muzeum Sztuki współczesnej – topos powojennej polityki kulturalnej. Oczekiwania, koncepcje, rozczarowania*; M. Hussakowska, *Prymusi i kontestatorzy w dialogu z instytucją*; M. Popczyk, *Wymiary sztuki – wymiary muzeum*; A. Leśniewska, *Muzea rzeźby nowoczesnej w Europie – teoria i praktyka*; M. Morzuch, *Wéhikuł jakości*; E. Hornowska, *Muzeum w muzeum. Od unieruchomienia obiektu do ruchomego celu*; M. Pabich, *Architekci i artyści o przestrzeni muzealnej*; L. Hanak, *Muzeologia i muzealnictwo sztuki współczesnej przez pryzmat średniego muzeum*; J. Jedliński, *Komu jest potrzebne nowe muzeum?*; J. Zagrodzki, *Muzeum, sztuka nowoczesna, współczesność*.

Część 3 – Zadania: zbiory, edukacja, marketing, funkcje socjalne, przestrzeń publiczności a sztuka współczesna: A. Szczerski, *Edukacja kuratorów sztuki współczesnej a działalność instytucji „Muzeum Sztuki Współczesnej”*; V. Sajkiewicz, *Muzeum sztuki współczesnej – centrum czy kolekcja*; N. Cieślińska, *Muzea sztuki współczesnej: między misją a kolekcjonerem*; Z. Żygulski jun., *Dziwactwa nowoczesnej architektury muzeów – syndrom opakowania?*; I. Szmelter, *Istnienie, dzieło, artysta, zakup, rejestracja, konserwacja – w muzeum sztuki współczesnej*; M. Sitkowska, *Muzeum w akademii*; B. Kowalska, *Z zagadnień tworzenia kolekcji muzealnej*; M. Borusiewicz, *Dla kogo muzeum sztuki?*

Konferencję zamykał panel pt. *Co dalej?* prowadzony przez W. Baraniewskiego, D. Folga-Januszkę, D. Monkiewicza, M. Poprzącką i A. Turowskiego.

Materiały z konferencji zostały opublikowane przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w grudniu 2005 roku. Książka pt. *Nowe muzeum sztuki współczesnej czy nowoczesnej?* składa się z dwu części: pierwszej – wprowadzającej czytelnika w teorię sztuki i muzeologii oraz omawiającej problemy muzeów i kolekcji sztuki na świecie; drugiej – prezentującej najważniejsze kolekcje sztuki XX w. w Polsce.

„200 lat muzealnictwa warszawskiego. Dzieje i perspektywy” 16-17 listopada 2005 r., Zamek Królewski w Warszawie

W dniach 16-17 listopada 2005 r. na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się sesja naukowa poświęcona muzeom stołecznym pt. „200 lat muzealnictwa warszawskiego. Dzieje i perspektywy”. Jednoczące muzealników jedno z wydarzeń naukowych i kulturalnych „roku wilanowskiego”, podsumowało osiągnięcia i wytyczyło kierunki rozwoju warszawskiego muzealnictwa w III Rzeczypospolitej.

Rok 2005 przyniósł rocznicę 200-lecia muzealnictwa stołecznego nierozzerwalnie związanego z osobą Stanisława Kostki Potockiego (1755-1821) – polityka,

pisarza i publicyści, kolekcjonera, znawcy i mecenas sztuki. Realizując oświeceniowe koncepcje edukacyjne S. Kostka Potocki nadał swej warszawskiej działalności na polu kolekcjonerstwa nową, społeczną funkcję. Za jego sprawą pałac w Wilanowie, przekształcony w pantheon pamięci króla Jana III oraz galerię sztuki, stał się pierwszym, publicznie dostępnym warszawskim muzeum. Nową od 1805 r. formułę Wilanowa ogłaszała tablica zawieszona u wejścia do galerii: *Cuncti patet ingressus – Wstęp wolny dla wszystkich*.

Na sesji przeszedzono historię warszawskiego muzealnictwa – okresy rozwoju i etapy upadku w czasach wojen, inicjatywy i osiągnięcia, zilustrowano kondycję i najważniejsze problemy współczesności, a także naszkicowano jego perspektywy na najbliższe lata.

Wygłoszono następujące referaty:

Część pierwsza – Dzieje muzealnictwa warszawskiego: K. Pomian, *Winckelmann polski*; A. Rottermund, *Muzealnictwo warszawskie. Próba charakterystyki*; A. M. Drexlerowa, *Muzea, wystawy i ich publiczność*; D. Folszta-Januszewska, *Muzeum Sztuk Pięknych i Muzeum Narodowe w Warszawie w latach 1862-2004*; A. Sołtan, *Muzeum Historyczne m.st. Warszawy i jego wkład w powojenne badania nad dziejami miasta*; W. Fijałkowski, *Muzeum polskiego Winckelmanna i jego rozwój w XIX stuleciu*; P. Jaskanis, *Tradycja i przyszłość muzeum w rezydencji wilanowskiej*; M. Kwiatkowski, *Muzeum Łazienki Królewskie*; R. Bobrow, *Rzemiosło i sztuka dekoracyjna. Warszawskie inicjatywy muzealne*; J. Odrowąż-Pieniążek, *Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza. Przeszłość i teraźniejszość*; W. Brzeziński, *Zarys dziejów muzealnictwa archeologicznego w Warszawie*; J. W. Suliga, *Państwowe Muzeum Etnograficzne na tle warszawskiego muzealnictwa etnograficznego. Historia, dzień dzisiejszy, perspektywy rozwoju w zjednoczonej Europie*; K. Jakubowski, *Muzeum Ziemi i warszawskie zbiory przyrodnicze*; J. Jasiuk, *Nowe wartości, nowe potrzeby. Muzea*

techniki, przemysłu i rolnictwa w Warszawie; A. Stawarz, *Muzeum Niepodległości i jego działalność w latach 1990-2005*; A. Wawrzyniak, *Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie. Od kolekcji prywatnej do muzeum autorskiego*; J. Miziołek, *Educatio et ars. Uniwersytet Warszawski – zbiory artystyczne i miejsce w tradycji muzealnictwa warszawskiego*; W. Wojtyńska, *Państwowe Zbiory Sztuki w Zamku Królewskim w Warszawie*; P. Majewski, *Zamek Królewski w Warszawie. Pomnik Historii i Kultury Narodowej: geneza koncepcji, realizacja i perspektywy*; A. Przekaziński, *Skarbce i muzea kościelne Warszawy*; K. Ajewski, *Warszawskie kolekcje Krasińskich, Przędziękich i Zamoyskich*; A. Morawińska, *Muzeum. Inicjatywa obywatelska*; W. Włodarczyk, *Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie*; J. Macyszyn, *Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie na tle muzealnictwa narodowo-historycznego*.

Część 2 – Przyszłość. Projekty, potrzeby: M. Poprzęcka, *Wstępna koncepcja warszawskiego Muzeum Sztuki Nowoczesnej*; J. Ołdakowski, *Muzeum Powstania Warszawskiego*; J. Halbersztadt, *Muzeum Historii Żydów Polskich i jego prekursorzy*; J. Dzik, *Dzieje idei i perspektywy utworzenia Narodowego Muzeum Przyrodniczego w Warszawie*; R. Kostro, *Projekty Muzeum Historii Polski*; K. Mórski, *Oddziały Muzeum Historycznego m.st. Warszawy i projekty Centrum Kultury na Woli*; T. Bylicki, *Gabinet Numizmatyczny Mennicy Państwowej S.A.*; J. Sankowski, *Historia, dorobek, dzień dzisiejszy i perspektywy funkcjonowania Muzeum Kolejnictwa w Warszawie*; I. Gryś, *Wczoraj i dziś Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie*; M. Konopka, *Informacja o Programie Trakt Królewski. Rola muzeów w kreowaniu oferty turystyki kulturalnej Warszawy*.

Całość materiałów sesji ukaże się drukiem w 2006 roku.

Maria Sołtysiak

Communique – Warsaw Meetings on the History and Future of Museums in the Polish Capital

The Polish National ICOM Committee and the International Association of Art Critics (AICA) held a scientific conference on “The new contemporary art museum – place, programme, tasks”, organised in cooperation with the National Museum in Warsaw and under the patronage of the Minister of Culture. The meeting, held in Warsaw on 21-22 March 2005, dealt with the collection, study, and display of modern and contemporary art in Poland as well as the projects and programmes of the planned Contemporary Art Museum in Warsaw. The papers were read in the following sections: “Places – modern and contemporary art collections in Poland”, “Programmes – historical and cur-

rent conceptions of the contemporary art museum”, “Tasks – collections, education, marketing, social functions, the public and contemporary art”. The conference material has been published by the National Centre for the Study and Documentation of Historical Monuments in December 2005. The book, entitled *Nowe muzeum sztuki współczesnej czy nowoczesnej? (A New Museum of Contemporary or Modern Art?)*, is composed of two parts: the first introduces the reader to the theory of art and museum studies, and discusses problems facing art museums and collections all over the world; the second is a presentation of the most important twentieth-century art collections in Poland.

A scientific session on the museums of Warsaw: “200 years of Warsaw museums. History and perspectives”, held at the Royal Castle in Warsaw on 16-17 November 2005, summed up heretofore accomplishments, and delineated the further progress of museums in the capital of the Third Republic. Warsaw museums are indissolubly associated with the person of Stanisław Kostka Potocki (1755-1821) – politician, man of letters and publicist as well as art collector, patron and expert. Engaged in the realisation of Enlightenment-era educational concepts, S. Kostka Potocki granted his collector’s ventures pursued in Warsaw a new social function. Upon his initiative, the palace in Wilanów, accompanied by art galleries, was transformed into a pantheon commemorating King Jan III, becoming the first

Warsaw museum open to the public. In 1805, the new formula was announced on a plaque at the entrance to the gallery: *Cuncti patet ingressus – Open to all visitors*. Two thematic blocs of the session: “The history of Warsaw museums” and “The future. Projects and needs”, examined the history of Warsaw museums – their development and wartime decline, initiatives and achievements, condition and fundamental contemporary problems, at the same time sketching perspectives for the nearest future. Part of the session material will be published in 2006.

Maria Sołtysiak

□